

Lausunto valtion väyläverkon investointiohjelman luonnoksesta vuosille 2024–2031

Kunnanhallitus 20.02.2023 § 29
238/08.00.00/2022

Valmistelija

Tekninen johtaja Harri Hoffren, p. 0404854037, harri.hoffren@iitti.fi

Väylävirasto pyytää lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2024–2031. Lausunnot pyydetään toimittamaan 28.2.2023 mennessä lausuntopalvelun kautta.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 –suunnitelman, toimeenpanoa.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehyksen määrittelee Liikenne12-suunnitelma. Vuosia 2024–2031 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen. Väylävirasto pyytää tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta seuraavassa esitettyjen kysymysten kautta.

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehyksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa valtion väyläverkon investointiohjelman luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Ptk tark.

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Luonnoksessa on kuvattu hyvin investointiohjelman valmisteluperiaatteet sekä kytkeytyminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (Liikenne 12) ja talouskehukseen.

2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelman luonnoksessa on esitetty kattavasti mukana olevien hankkeiden vaikutukset tavoitteisiin nähden. Vastaavaa vertailua ei kuitenkaan ole esitetty ohjelmaluonnoksessa toteutuksen ulkopuolelle jääneistä hankkeista. Esitetyn ohjelman ulkopuolelle jääneistä hankkeista tulisi esittää vastaavat perustelut.

Vt 12 Lahti–Kouvola 1. vaihe (Uusikylä–Tillola) on jätetty investointiohjelman luonnoksen ulkopuolelle. Hankkeen vaikutukset ovat pelkästään myönteisiä. Investointiohjelman luonnokseen valittujen hankkeiden yhtenä keskeisenä valintakriteerinä on ollut hankkeen yhteiskuntataloudellinen tehokkuus. Siinä todetaan, että kaikkien investointiohjelmaan valittujen tiehankkeiden, joista on tehty hankearviointi, hyöty-kustannussuhde on vähintään yksi. Ohjelmaluonnokseen on kuitenkin sisällytetty useita hankkeita, joiden hyöty-kustannussuhde on selvästi alle yhden. Lisäksi osalle hankkeista on esitetty useita H/K-lukuja siten, että kustannukset, joista ei saada laskennallisia hyötyjä, on jätetty tarkastelun ulkopuolelle. Epäselväksi jää, sisältyvätkö tällaiset toimenpiteet hankkeiden kustannuksiin ja investointiohjelmaan, mikä hankaloittaa kokonaiskuvan muodostamista arvioinnin tasapuolisuudesta.

VT 12 Lahti–Kouvola välillä Uusikylä–Tillola-hankkeen H/K-luku on tiesuunnitelman mukaan 0,9, yleissuunnitelman mukaan 1,1–1,6 riippuen toteutusvaihtoehdosta. Kaikkiin vaihtoehtoihin sisältyvät tiejaksojen tie- ja liittymäjärjestelyt, meluntorjunnat, pohjavesisuojaukset sekä muut tarvittavat toimenpiteet parannettavilla osuuksilla. Hanke ja yhteiskuntataloudellinen laskelma siis sisältää esimerkiksi tärkeiden pohjavesialueiden suojausta, mikä ei näy hyötynä yhteiskuntataloudellisissa laskelmissa. On käsittämätöntä, että valtakunnan merkittävien poikittaisliikenteen pääväylän (kuuluu ydinverkkoon) ei ole mukana investointiohjelmassa.

Lahden seudulle sijoittuvat merkittävät uudet teollisuuden ja logistiikan hankkeet (Pippo-Kujala alue) kasvattavat liikennemääriä myös valtatie 12 osalta. H/K arvioinnit tulisi tarkistaa nämä tiedossa olevat merkittävät muutokset huomioiden. Perustelujen osalta ei ole voitu täysin varmistua onko ko. hankkeet liittämisvaikutuksineen huomioitu perusteluissa.

3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehysten puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

litin kunta pitää ohjelmaluonnoksen ulkopuolelle jääneen valtatie 12 Uusikylä–Tillola tiehankkeen pois jättämistä perusteettomana ja edellyttää hankkeen sisällyttämistä investointiohjelmaan. Hankkeen tiesuunnitelma on valmis.

Tiejakso kuuluu TEN-T kattavaan verkkoon ja palvelutasoluokkaan I, mutta tiejaksolla on tunnistettu lukuisia palvelutasopuutteita ja muita haasteita: vaihteleva laatutaso, heikko turvallisuustilanne, alhaiset nopeusrajoitukset (pääasiassa 60 km/h ja 80 km/h), kapeus ja huono geometria, heikot ohittamismahdollisuudet, raskaan liikenteen suuri määrä ja osuus, jonoutuminen, tasoliittymien suuri määrä ja tielle liittymisen vaikeus sekä

häiriöherkkyys. Lisäksi tiejakso on pohjavesialueella miltei koko matkalla ja suojaustarvetta on useissa kohteissa.

Vt 12 Lahti–Kouvola-väli toimii tärkeänä itä-länsi-suuntaisena yhteytenä ja raskaan liikenteen kuljetusreitillä Länsi- ja Kaakkois-Suomen välillä sekä yhteytenä satamiin. Tieyhteyden merkitys myös huoltovarmuuden näkökulmasta on korostunut. Väylän liikennemäärät ovat kasvamassa edelleen. Lisäksi Lahden eteläisen kehätien ja Kouvolan RRT:n valmistuminen korostaa palvelutasopuutteita ja pullonkauloja tiejaksoilla. Kyseinen tieosuus on tärkeä eteläisen Suomen pääväylä ja Etelä-Suomen liikennestrategian kärkihanke. Iitin kunta katsoo, että investointiohjelman luonnoksessa on mukana useita yhteiskuntataloudellisesti kannattamattomampia hankkeita.

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?

Pidämme vuorovaikutusta investointiohjelman laatimisessa tärkeänä. Poliittista käsittelyä vaativalle lausunnon annettu kuukauden määräaika on liian lyhyt erityisesti ilman aiempaa vuorovaikutusta. Kuntien ja alueellisten liikennejärjestelmäryhmien mahdollisuuksia ei ole hyödynnetty riittävästi vuorovaikutuksessa. Investointiohjelmassa voisi jatkossa esittää selkeämmin muutokset suhteessa edelliseen investointiohjelmaan. Ohjelmaluonnos on laaja ja vaikeaselkoinen useine liitteineen.

5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?

Iitin kunta edellyttää vt 12 Joutjärvi–Uusikylä-tiesuunnitelman laatimista sekä Kerava–Lahti–Kouvola-lisäraiteiden yleissuunnittelun käynnistämistä.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Odotamme seudullisten pyörätieverkkojen ja laatukäytävien kehittämisen rahoituksen kohdistuvan myös kuntien tärkeänä pitämiin ja Päijät-Hämeen pääpyörätieverkkoselvityksessä tunnistettuihin valtion väyläverkon kohteisiin. Lisäksi edellyttämme, että MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisiin hankkeisiin osoitettu rahoitus kohdentuu tasapuolisesti kaikille MAL-kaupunkiseuduille.

Selkeää on, että valtion tulee vastata valtion oman väyläverkon investointikustannuksista. Kunnan osallistuminen hankkeen rahoitukseen ei tule olla hankkeiden toteutuksen edellytyksenä.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.